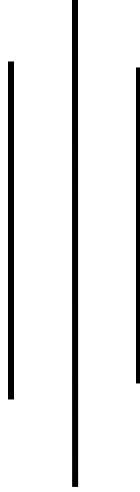

भिमाद नगरपालिकाको नगरसभामा
नगर उपप्रमुख
एवं बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिका संयोजक
शारदा खनालबाट प्रस्तुत

आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को बजेट वक्तव्य

भिमाद नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
भिमाद, तनहुँ
गण्डकी प्रदेश, नेपाल

२०७८ साल असार १० गते बिहीबार

भिमाद नगरपालिकाको नवौं नगरसभामा

नगर उपप्रमुख एवं बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिका संयोजक श्री शारदा खनालबाट प्रस्तुत

भिमाद नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को बजेट बक्तव्य

नगरसभाका श्रद्धेय अध्यक्ष ज्यु

नगरसभाका सम्पूर्ण सदस्य ज्युहरु,

राष्ट्रसेवक कर्मचारी तथा उपस्थित अन्य महानुभावहरु

१. भिमाद नगरपालिकाको गरिमामय यस सभामा नगर उप प्रमुखको रूपमा आगामी आर्थिक वर्ष ०७८/०७९ को बजेट प्रस्तुत गर्न उभिएकी छु । यस अवसरमा मुलुकको सार्वभौमिकता अखण्डता राष्ट्रिय एकता र स्वाभिमानको रक्षा गर्दै लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना एवम् स्थानीय स्वायत्त सरकार गठन गर्नका लागि इतिहासका विभिन्न कालखण्डमा जीवन उत्सर्ग गर्ने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरु तथा निरंकुशताका विरुद्ध जीवन पर्यन्त संघर्ष गर्नुहुने दिवंगत नेताहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु ।
२. सन् २०२० को प्रारम्भमा देखापरेको कोभिड- १९ महामारीले हाम्रो विकास र समृद्धिको यात्रालाई गम्भीर रूपमा प्रभावित तुल्याएको छ । कोभिड महामारी र सोको रोकथाम एवं नियन्त्रण गर्न बाध्यतावस अवलम्बन गरिएका क्रियाकलापले धेरैको काम, रोजगारी र आमदानीका स्रोतहरू गुमेको छ । सक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारका लागि गरिएको अथक प्रयासका बाबजुद ठूलो संख्यामा नेपालीहरूले ज्यान गुमाउनु परेको छ । यस महामारीबाट मृत्युवरण गर्नु हुने नेपालीजन एवम् नगरबासी दाजुभाई दिदीबहिनीहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । साथै, यस महामारीमा परिवारका सदस्य गुमाएका परिवारजनहरूप्रति हार्दिक समवेदना व्यक्त गर्दछु र संक्रमितबाट गुज्रिरहनु भएका सबैमा शीघ्र स्वास्थ्यलाभको कामना गर्दछु ।
३. लोकतान्त्रिक शासन व्यवस्थामा सार्वभौम जनताको भावना र आवश्यकता सम्बोधन गर्ने मुख्य माध्यम बजेट तथा कार्यक्रम नै भएको कुरालाई हृदयङ्गम गरी यस वजेट मार्फत विगत चार वर्षको अथक प्रयासबाट हासिल भएको उपलब्धिको जगमा टेकेर भिमाद नगरको विकास र समृद्धिको यात्रालाई तीव्रता दिने तथा विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिरहेको कोरोना भाईरस लगायतका महामारीबाट नगरबासीको जीवन रक्षा गर्ने गहन जिम्मेवारी बोध गरेको छु ।

४. आगामी आर्थिक वर्षको बजेट नयाँ परिस्थितिले सिर्जना गरेको चुनौतीलाई सामना गर्ने र प्राप्त अवसरलाई उपयोग गर्नेतर्फ केन्द्रित हुनुपर्दछ भन्नेमा म सजग छु । यस अवस्थामा रोजगारीबाट विमुख भई घर फर्केकाहरूलाई स्वरोजगारपूर्ण क्रियाकलापमा संलग्न गराउने कृषि क्षेत्रको पुनरुत्थान गर्ने, नगरवासीको जीवन रक्षा गर्ने, गुणस्तरीय शिक्षा र स्वास्थ्य सेवा प्रत्याभूतिमार्फत भविष्यप्रति आधारयुक्त आशा जगाउने गरी मैले बजेट तर्जुमा गरेको छु ।
५. बजेट तर्जुमा गर्दा मैले नेपालको संविधानमा उल्लिखित राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरू, संघीय तथा प्रदेश सरकारका वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम, "भिमाद नगरपालिकाको आधारः पर्यटन, कृषिमा यान्त्रिकीकरण तथा आर्थिक समृद्धिको पूर्वाधार" भन्ने यस नगरपालिकाको मूल नारालाई आधारको रूपमा लिएको छु । बजेट तर्जुमा गर्दा भिमाद नगरपालिकाको यस गरिमामय सभाबाट आ.व. ०७८/०७९ को स्वीकृत वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, सभामा प्राप्त सुझावहरू लगायत "समृद्ध जनता सुरक्षित शहरः सुशासन सहित समाजवाद उन्मुख नगर" भन्ने पहिलो आवधिक योजनाको सोच एवम दिगो विकास लक्ष्यलाई मुख्य आधार बनाएको छु । बजेट तर्जुमाको सिलसिलामा श्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले निर्धारण गरेको बजेट सीमाभित्र रही वडास्तरबाट पहिचान र प्राथमिकीकरण गरिएका विषयहरू, विषयगत समितिमा भएको छलफल तथा विद्वत बर्गहरू लगायत सबैबाट प्राप्त रचनात्मक सुझावलाई समेत ध्यान दिएको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म चालु आर्थिक वर्ष २०७७।०७८ को हालसम्मको अवधिमा संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण बमोजिम प्राप्त अनुदान र नगरपालिकाको आन्तरिक आम्दानी र उल्लेखित स्रोतबाट प्राप्त हुने कुल आय, बजेट खर्चको स्थिति र मुख्य मुख्य कार्य उपलब्धिलाई संक्षेपमा प्रस्तुत गर्दछु ।

(क) आय तर्फ

६. चालु आर्थिक वर्षमा संघीय सरकारबाट समानीकरण अनुदानमा रु. ११ करोड ५१ लाख, सशर्त अनुदानमा २५ करोड ४ लाख, समपुरक अनुदान तर्फ ५० लाख र विशेष अनुदान ५० लाख गरी कुल ३७ करोड ५५ लाख बजेट सीमा प्राप्त भएकोमा हालसम्म ३५ करोड ५० लाख प्राप्त भई सकेको छ । राजश्व बाँडफाँड तर्फ रु. ९ करोड १५ लाख ७० हजार ७ सय

२० मात्र प्राप्त हुने अनुमान गरिएकोमा हालसम्म ८ करोड ५८ लाख ८२ हजार १ सय १० प्राप्त भएको छ ।

७. गण्डकी प्रदेश सरकारबाट चालु आर्थिक वर्षको लागि समानीकरण अनुदानमा रु. १ करोड २१ लाख ३७ हजार, ससर्ततर्फ तर्फ १ करोड, विशेष अनुदान ५० लाख र समपूरक अनुदान ५० लाख गरी कूल ३ करोड २१ लाख ३७ हजारको सीमा प्राप्त भएकोमा समानिकरणतर्फ लक्ष्य अनुसार नै र अन्यमा हालसम्म ५० प्रतिशत रकम गरी कूल २ करोड २१ लाख ३७ हजार प्राप्त भएको छ ।

८. आन्तरिक आय तर्फ नगद मौज्दात सहित रु १० करोड ९९ लाख ३२ हजार उठ्ने अनुमान गरिएकोमा २०७८ जेठ ७ गतेसम्म जम्मा रु ९ करोड ९७ लाख ९४ हजार आम्दानी भएको छ ।

यसरी यस नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को कुल अनुमानित आय रु. ६२ करोड ७ लाख ४७ हजार ८ सय रहेकोमा २०७८ असार ७ सम्म कुल रु. ५७ करोड २९ लाख ६२ हजार ९ सय चौरानब्बे वास्तविक आय भएको छ ।

(ख) व्यय तर्फ

९. चालु आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को कूल ६२ करोड ७ लाख ४७ हजा ८ सय बजेटमध्ये २०७८ जेठ ७ गतेसम्म ३७ करोड ९८ लाख ७४ हजार ९ सय ७७ अर्थात ६१.१९ प्रतिशत वित्तीय प्रगति भएको छ । कूल खर्चमध्ये चालु तर्फ २७ करोड ४५ लाख, ४० हजार ९ सय २८ अर्थात ७१.०९ प्रतिशत र पुँजीगत तर्फ १० करोड ५३ लाख ३४ हजार अर्थात ४४.८९ प्रतिशत बजेट खर्च भएको छ । टेण्डरबाट कार्यान्वयन गरिएका योजनाहरूमा तथा चालु प्रकारका कार्यक्रमहरूमा बाहेक अन्य योजनाहरूमा अग्रिम पेशकी दिने प्रावधान नभएकोले धेरै योजनाहरू कार्यसम्पन्न भै भुक्तानी हुन बाँकी हुँदा खर्च प्रतिशत कम देखिन गएको छ । चालु आर्थिक वर्षको अन्तसम्ममा कूल पुँजीगत खर्च ८० प्रतिशत भन्दा माथि पुग्ने अनुमान गरिएको छ ।

१०. चालु आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को मध्य समयदेखि कोभिड १९ को पहिलो लहरको असर कम हुन गई योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा केही सहजता भई लक्ष्य अनुसार कार्य भएता पनि पुन कोभिड १९ को दोस्रो लहरका कारणबाट बैशाख महिनादेखि लागु भएको निषेधाज्ञा र उच्च संक्रमणको कारण चालु आर्थिक वर्षको योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा केही असहजता सृजना भएको छ । विषम परिस्थितिको बावजुद चालु आर्थिक वर्षको योजनालाई

प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने प्रयत्न नगरपालिकाले गरिरहेको छ । चालु आर्थिक वर्षमा भएका मुख्य मुख्य कार्य तथा उपलब्धि लाई समीक्षाको रूपमा प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

- कोभिड १९ को दोस्रो लहरको प्रभावकारी रोकथाम र नियन्त्रण गर्नको लागि अस्थायी कोभिड अस्पतालको व्यवस्थापन, स्वास्थ्यकर्मी परिचालन, स्वास्थ्य सामग्री उपकरणको व्यवस्थापन, पिसिआर/एन्टीजीन परीक्षण तथा सामाजिक सचेतना फैलाउने कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।
- कोभिड १९ को रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि नगरपालिकाले चालु वर्षमा हालसम्म रु ५७ लाख १० हजार ६ सय ९५ खर्च गरेको छ ।
- सडक पुर्वाधारलाई दिगो बनाउन नगरपालिकाको लगानीमा ३.५ कि.मी. कालोपत्रे तथा ढलान, ४.१ कि.मी. पक्की नाली, ५९.९ किमी नयाँ ट्रयाक निर्माण, ३५ कि.मी. सडक चौडा गर्ने कार्य, ८३ मिटर कजवे निर्माण, ४ वटा कलभर्ट निर्माण, १ हजार २ सय १५ मिटर पक्की कुलो निर्माण, ११ कि.मी. सडक ग्राभेल, २९ वटा सार्वजनिक शौचालय निर्माण एवं मर्मत संभार गरिएको छ ।
- मेयर कप प्रतियोगिता, शैक्षिक प्रदर्शनी कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- शिक्षा ऐन तथा नियमावली निर्माण गरी जारी गरिएको छ । विद्यालयमा पूर्वाधार विकासतर्फ १२ वटा विद्यालयमा पुस्तकालय, नवीन प्रविधि र पुस्तकालयको व्यवस्थापनमा सहयोग गर्नुका साथै विद्यालयमा इन्टरनेट जडान र आधारभूत विद्यालयमा कम्प्युटर, प्रिन्टर, सुरक्षित बसाइ व्यवस्थापनमा सहयोग गरिएको छ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तरगत चालु आर्थिक वर्षमा १२ वटा योजना सञ्चालन भै १०१ जनाले रोजगारी पाएका छन् ।
- लक्षित समुह महिला, आदिवासी जनजाति, दलित, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपांग र असहाय नागरिकहरूको लागि उपयुक्तताको आधारमा कार्यक्रम तयगरी संचालन गरिएको छ ।
- आम उपभोक्ताहरूको हक हित सुरक्षित गर्न बजार अनुगमनको कार्यलाई निरन्तरता दिईएको छ ।
- राजस्व संकलनलाई प्रभावकारी बनाउन सम्पत्ती कर तथा भूमीकर सफ्टवेयरको प्रयोग गरी सबै वडाकार्यालयबाटै संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाईएको छ ।
- डिजिटल नगर प्रोफाइल तयार गरी प्रयोगमा ल्याईएको छ ।

- वडा नं. ३ को वडा कार्यालय भवनको निर्माण कार्य सम्पन्न भै कार्यालय सञ्चालन भैसकेको छ, वडा नं. ४ को निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ भने वडा नं. ७ को ठेक्का सम्झौता भै आगामी आ.व. २०७८/७९ मा सम्पन्न गर्नेगरी निर्माण कार्य अगाडी बढेको छ ।
- भि.सि. नेत्र बहादुर मार्ग र चिहानडाँडा मोहोरिया सिद्धगुफा मार्ग कालोपत्रे गर्ने कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।
- गण्डकी प्रदेश सरकारको सहयोगमा सिद्धगुफा क्षेत्रमा पदमार्ग निर्माण कार्य, प्राकृतिक सुन्दरताले आकर्षक घाङ्च ल्हुम, नगरको आफ्नै लगानीमा कोटबाराही, सतिकोट, तारा खसे लगायतका नगरका प्रमुख पर्यटकीय क्षेत्रहरूको पूर्वाधार निर्माण कार्य गरिएको छ । विभिन्न स्थानमा पार्क निर्माण गरिएको छ, होम स्टेहरूको प्रबर्द्धन गरिएको छ ।
- कृषि तथा पशु पालन क्षेत्रलाई व्यावसायिक बनाउन खरी बाखा तथा स्थानीय जातको च्वाँचेको स्रोत केन्द्र स्थापना, दुग्ध उत्पादन प्रोत्साहन, ७ वटा पकेट क्षेत्र स्थापना, कन्ट्र्याक्ट फार्मिङ्ग कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएको छ । पशु तथ्याङ्क लिने कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- धान, मकै तथा तरकारी बालीका बिउहरू बितरण गरिएको छ भने विभिन्न जातका फलफुलका बिरुवाहरू बितरण गरिएको छ । अदुवा प्रशोधन केन्द्र निर्माण भैरहेको छ ।
- गरीबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम कार्यान्वयनमा ल्याई लघु उद्यमी सृजना गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

११. "समृद्ध जनता सुरक्षित शहर: सुशासन सहित समाजवाद उन्मुख नगर" भन्ने नगरको पहिलो आवधिक योजनाको सोचलाई पूरा गर्ने दिशामा केन्द्रित रही निर्धारण गरिएका आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को बजेटका उद्देश्य तथा प्राथमिकताहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु । बजेटका उद्देश्यहरू निम्नानुसार छन् :

- (क) कोभिड - १९ (कोरोना भाईरस) को रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारको उचित व्यवस्थापन मार्फत नगरवासीको जीवन रक्षा गर्दै जनजीवनलाई सहज र सुरक्षित बनाउने ।
- (ख) सामाजिक, आर्थिक एवम् भौतिक पूर्वाधार विकास मार्फत समुन्नत नगर निर्माण गर्ने ।
- (ग) परम्परागत निर्वाहमुखी खेती प्रणालीलाई समूहमा आवद्ध गरी व्यावसायिक कृषि तथा पशुपालनमा रूपान्तरण गर्ने ।

- (घ) अर्थतन्त्रको शीघ्र पुनरूत्थान गर्न आर्थिक गतिविधि एवम् विकास निर्माणका कार्यक्रमहरूलाई तीब्रताका साथ सञ्चालन गर्ने ।
- (ङ) सेवा प्रवाहलाई छिटो, छरितो, पारदर्शी एवम् भ्रष्टाचारमुक्त बनाई जनतालाई सुशासनको प्रत्याभूति गराउने ।

१२. बजेटका सोच एवम् उद्देश्यहरू पूरा गर्न मैले देहायअनुसार क्षेत्रगत र कार्यक्रमगत प्राथमिकता निर्धारण गरेको छु :

- (क) कोभिड १९ लगायतका महामारीजन्य रोगबाट नगरवासीको जीवन रक्षा गर्न र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा सहज पहुँच अभिवृद्धि गर्न आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको विस्तार, पूर्वाधार निर्माण तथा स्तरोन्नति ।
- (ख) कोभिड १९ को महामारीका कारणबाट अवरूद्ध बालबालिकाको सिकाइलाई निरन्तरताको सुनिश्चितता ।
- (ग) गुणस्तरीय र शिक्षामा समतामूलक पहुँच विस्तारका लागि प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रको विस्तार, क्षमता विकास, बालमैत्री तथा प्रविधिमैत्री सिकाइका लागि पूर्वाधार तयार ।
- (घ) भौतिक तथा पर्यटकीय पूर्वाधारको विकास, निर्माण तथा सम्भार ।
- (ङ) व्यावसायिक कृषि तथा पशुपालनका लागि अनुदान, क्षमता विकास, बाँझो जग्गाको उपयोग तथा प्राविधिक सहयोग ।
- (च) रोजगारी तथा स्वरोजगारी मार्फत आयआर्जन वृद्धि गर्न उद्यमशिल रोजगार सिर्जना, सीप विकास तथा सहकारिता ।
- (छ) सबै प्रकारका विभेद र असमानताको अन्त्य, समन्यायिक विकास र विकासका प्रतिफलमा समन्यायिक पहुँच ।
- (ज) चुस्त, गुणस्तरीय तथा पहुँचयुक्त सार्वजनिक सेवा र उत्तरदायी एवम् पारदर्शी सेवा प्रवाहको सुदृढीकरण ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

सर्व प्रथम म अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण अन्तरगत संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने समानीकरण अनुदान, संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने राजश्व बाँडफाँड र यस

नगरपालिकाको आन्तरिक स्रोत गरी कुल रु. ३१ करोड ६१ लाख ८ हजार बजेटको विनियोजन सम्बन्धी विवरण प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

आर्थिक विकास

१३. कृषि क्षेत्रलाई आधुनिकीकरण र व्यावसायिकरण गरी अर्थतन्त्रको मूल आधारको रूपमा विकास गर्न, रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्न, कृषि उत्पादनको विविधिकरण एवम् विशिष्टिकरण मार्फत उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्नका लागि ५० प्रतिशत अनुदानमा आधुनिक मेशिनरी औजार वितरण, मल्चिङ प्लास्टिक वितरण, धान र मकैको बिउ वितरण, प्लाष्टिक टनेल, फलफुल विरूवा वितरण लगायतका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ । वडास्तरका कार्यक्रम सहित कृषि क्षेत्रका कार्यक्रम सञ्चालनका लागि रु. ७४ लाख ५७ हजार १ सय ३० बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१४. सुधारिएको गोठ निर्माण, पशु आहार र घाँसको उत्पादन, विकास तथा वितरण, कृषक अनुदान, बाखाको नयाँ पकेट स्थापना, मत्स्यपालन कार्यक्रम, व्यावसायिक पशुपालन र बजार प्रवर्धन कार्यक्रम, कृषक जनचेतना अभिवृद्धि लगायतका कार्यक्रमहरू मार्फत पशुपालनको व्यवसायीकरणमा सहयोग गर्नका लागि वडास्तरका कार्यक्रम सहित पशु विकास कार्यक्रमका लागि रु. ७५ लाख २० हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१५. पर्यटन क्षेत्रका कार्यक्रमका लागि रु. २४ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।
१६. जलस्रोत तथा सिंचाईका लागि रु. ७२ लाख ५० हजार छुट्टयाएको छु ।
१७. आर्थिक विकास क्षेत्रका लागि कुल रु. २ करोड ४६ लाख ७७ हजार १ सय ३० विनियोजन गरेको छु ।

सामाजिक विकास

१८. कोभिड महामारीको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारको भरपर्दो व्यवस्था गरी सबै नगरबासीको जीवन रक्षा गर्न नगरपालिका प्रतिबद्ध छ । स्वास्थ्य जोखिम न्यूनीकरण गर्न सम्पूर्ण सामर्थ्य सहित उपलब्ध सबै सम्भावनाको उपयोग गर्न बजेट केन्द्रित रहेको छ । कोभिड १९ को रोकथाम, नियन्त्रण, उपचारको सुनिश्चितताका लागि बजेट अभाव हुन दिइने छैन । यसका लागि २५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१९. आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निशुल्क पाउने नागरिकको मौलिक हक सुनिश्चित गरिने छ । निशुल्क वितरण हुँदै आएका ५८ प्रकारका औषधी सबै स्वास्थ्य संस्थामा निरन्तर उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाइने छ । औषधीको मूल्य र गुणस्तरको नियमित अनुगमन गरिने छ । स्वास्थ्य क्षेत्रको समग्र सुधारका लागि रु. ७६ लाख २७ हजार बजेट विनियोजन गरेको छु ।

२०. आयुर्वेद तथा बैकल्पिक चिकित्सालाई समय सापेक्ष बनाई सेवाग्राहीहरूको पहुँचमा पुऱ्याउन महिला स्वयमसेविकाका लागि आधारभूत तालिम, एक घर पाँच योग पाँच जडिबुटी अभियान, आयुर्वेदिक जीवनशैली कार्यक्रम, औषधी व्यवस्थापन लगायतका कार्यका लागि रु. १४ लाख बजेटको प्रबन्ध गरेको छु ।
२१. मानव पुँजी निर्माणको मुख्य आधारको रूपमा रहेको शिक्षालाई गुणस्तरीय, जीवनोपयोगी एवम् प्रविधिमैत्री बनाई सबै बालबालिकाको समतामूलक पहुँच सुनिश्चित गरिने छु । कोभिड महामारीका कारणबाट अबरुद्ध सिकाइ प्रक्रियालाई निरन्तरता दिनुका साथै गुणस्तर अभिवृद्धिका कार्यमा प्रोत्साहन गर्नका लागि बजेटको व्यवस्था गरिएको छु ।
२२. नगर प्रमुख शैक्षिक सुधार कार्यक्रमलाई गुणस्तर सुधारमा केन्द्रित गरिने छु । यस कार्यक्रमका लागि रु. २५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२३. विद्यालय तहदेखि नै खेल प्रतिभा प्रस्फुटनको वातावरण निर्माण गर्न मेयर कप खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालनका लागि रु १५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२४. संघीय अनुदानबाट तलव भत्ता खाने प्रारम्भिक बालविकासका सहजकर्ता, विद्यालय कर्मचारी तथा नगरस्रोतका शिक्षकहरूको मनोबल उच्च बनाउन मासिक रु २ हजारका दरले तलवमा वृद्धि गरेको छु भने नगर स्रोतका बालविकास सहजकर्ताको पारिश्रमिक संघीय स्रोतका सहजकर्ताको बराबर हुने गरी तलव र पोसाक भत्ताको व्यवस्था गरेको छु ।
२५. शिक्षाक्षेत्रको योजनाबद्ध विकासका लागि १० वर्षे नगर शिक्षा योजना तर्जुमा गर्न आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेको छु ।
२६. वडास्तरबाट विद्यालयहरूको भौतिक विकासमा विनियोजन गरेको रकम समेत शिक्षा क्षेत्रका लागि जम्मा रु. १ करोड ६७ लाख ६७ हजार ८ सय ७० बजेट विनियोजन गरेको छु । यसैगरी युवा तथा खेलकुद कार्यक्रम सञ्चालन गर्न रु. ३६ लाख ३६ हजार विनियोजन गरेको छु ।
२७. नेपालको संविधान २०७२ तथा विद्यमान कानूनहरूले सबै प्रकारका छुवाछुत तथा भेदभावजन्य कार्य गम्भीर सामाजिक अपराधका रूपमा दण्डनीय हुने र पीडितले क्षतिपूर्ति पाउने कानुनी व्यवस्था छु । यस संवैधानिक र कानुनी प्रावधानको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरी सभ्य एवम् सुसंस्कृत समाज निर्माण गर्न छुवाछुत एवम् विभेदमुक्त नगर घोषणा गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।

२८. विपन्न, दलित, आदिवासी जनजाति, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति लगायत बञ्चितीकरणमा परेका समुदायको आयआर्जन, क्षमता विकास र सशक्तिकरणका विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बजेटको विनियोजन गरेको छु ।
२९. परम्परागत पेसा व्यवसाय र सांस्कृतिक नृत्यको संरक्षण एवम् प्रवर्धनका विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु । भाषा तथा संस्कृति क्षेत्रको संरक्षण संबर्द्धनका लागि रु. ८ लाख विनियोजन गरेको छु ।
३०. योजनावद्ध रूपमा फोहोरको बर्गीकरणका माध्यमबाट सरसफाइ तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुका साथै भिमाद नगर उद्योग वाणिज्य संघसँगको सहकार्यमा फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने बजेटको विनियोजन गरेको छु ।
३१. खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्रमा सुधारका लागि रु. १ करोड ३१ लाख ९० हजार विनियोजन गरेको छु ।
३२. सामाजिक विकास तर्फ कुल रु. ४ करोड ९८ लाख २० हजार ८ सय ७० विनियोजन गरेको छु ।

पूर्वाधार विकास

३३. वडा नं. ४, ५, ७ र ८ को वडा कार्यालय भवन निर्माण, सिर्जनशील मगर सम्पदा भवन गेट तथा रिटेनिड वाल निर्माण, पिपलडाँडा पार्क व्यवस्थापन, चिहानडाँडा मोहरिया सिद्धगुफा सडक योजना, सडक तथा अन्य भौतिक पूर्वाधार निर्माण, ल्याण्ड फिल साइट व्यवस्थापन, सिद्धगुफा आँपस्वारा पर्यटन मार्ग स्तरोन्नति, कोटवराही पर्यटन पूर्वाधार लगायतका पूर्वाधार विकासका योजनालाई नगर गौरवको योजनाको रूपमा सञ्चालन गर्न रु ६ करोड ९५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३४. हरेक वडाको समानुपातिक विकासका निमित्त सम्बन्धित वडास्तरबाट नै कार्यक्रम कार्यान्वयन हुने गरी क्षेत्रफल, जनसंख्या, विकासको अवस्था समेतका आधारमा वडागत कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३५. पूर्वाधार विकास क्षेत्रको विकासका लागि रु. १५ करोड ५७ लाख विनियोजन गरेको छु ।

सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र

३६. विपद्जन्य जोखिमको व्यवस्थापन गर्न विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरिने छु । विपत्तीमा परेकाहरूका लागि उद्धार, राहत एवं पुनर्स्थापना कार्यमा सहयोग गर्न स्थापना

गरिएको मौजुदा विपद व्यवस्थापन कोषमा रु. २० लाख र विपद व्यवस्थापन कार्यक्रमका लागि रु. १६ लाख बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

३७. सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्रका लागि कुल रु. ३९ लाख १० हजार विनियोजन गरेको छु । उत्प्रेरित एवम् उच्च मनोबलयुक्त जनशक्तिबाट प्रभावकारी सेवा प्रवाह भई आम सेवा ग्राहीले सुशासनको अनुभूति गर्ने हुँदा संघीय सरकारले तलवमानमा गरेको वृद्धिको बराबर हुने गरी यस नगरपालिकामा कार्यरत स्थायी तथा करार सेवाका राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूको मनोबललाई उच्च बनाउन २०७८ साउन १ गतेदेखि लागू हुने गरी मासिक तलवमानमा रु २ हजारका दरले वृद्धि गरेको छु । कर्मचारीको तलव भत्ता, क्षमता विकास, नगरको संस्थागत विकास गरी सुदृढ प्रशासन कायम गर्न कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक खर्चका लागि चालु तथा पूंजीगत तर्फ गरी कुल रु. ८ करोड २० लाख विनियोजन गरिएको छ ।
३८. गण्डकी प्रदेश सरकारबाट समपुरक अनुदान तर्फ क्याङ्दी देउराली मोटर मार्ग र बेलछाप कुवाकोट खानेपानी योजनाको लागि रु. १ करोड विनियोजन भएको छ ।
३९. यसरी संघीय सरकार र गण्डकी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने सशर्त, विशेष र समपुरक अनुदानबाट सञ्चालन हुने योजना/कार्यक्रम बाहेक कुल रु. ३१ करोड ६१ लाख ८ हजार खर्च हुने अनुमान गरिएको छ । यस मध्ये चालु तर्फ रु. १२ करोड ३८ लाख १० हजार ८ सय ७० अर्थात ३९.२ प्रतिशत र पूंजीगत तर्फ रु. १९ करोड २२ लाख ९७ हजार १ सय ३० अर्थात ६०.८ प्रतिशत बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म संघीय सरकारको सशर्त र विशेष अनुदानका रूपमा प्राप्त बजेट रु २६ करोड ९५ लाखबाट सञ्चालन हुने योजना तथा कार्यक्रमहरूको खर्च अनुमान प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

४०. आर्थिक विकास क्षेत्र अन्तरगत कृषि क्षेत्रमा रु. ६२ लाख, पशु पन्छी विकासमा रु. ८ लाख र उद्योगमा रु. २९ लाख गरी कुल ९९ लाख बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
४१. सामाजिक विकास क्षेत्र अन्तरगत शिक्षा क्षेत्रमा रु. २० करोड ८७ लाख, स्वास्थ्यमा रु. ३ करोड ४२ लाख, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणमा रु.१ लाख, युवा तथा खेलकुदमा रु. १ लाख र सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणमा रु. ७२ लाख गरी कुल २५ करोड ३ लाख विनियोजन गरिएको छ ।

४२. पूर्वाधार विकास क्षेत्र अन्तरगत यातायात पूर्वाधार २५ लाख, भवन आवास तथा शहरी विकासमा ४२ लाख र उर्जामा ८ लाख गरी कुल रु. ७५ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
४३. सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्रमा तथ्यांक प्रणालीका लागि रु १८ लाख विनियोजन गरिएको छ ।
४४. यसरी संघीय सरकारबाट आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ का लागि कुल रु. २६ करोड ५३ लाख ७ हजार ७ सय २० खर्च हुने अनुमान गरिएको छ ।
४५. सडक बोर्डबाट प्राप्त हुने अनुदानबाट भिमकाली मार्ग मर्मत क्रमागत योजनामा रु. ३० लाख खर्च हुने अनुमान गरिएको छ ।
४६. संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदान, विशेष अनुदान र समपूरक अनुदानबाट प्राप्त रकम तोकिएकै शीर्षकमा खर्च गरिने छ । समपूरक अनुदानमा नगरपालिकाको तर्फबाट गरिनुपर्ने लागत सहभागिताका लागि प्रयास हुने गरी बजेट विनियोजन गरेको छु ।
४७. समग्रमा आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ का लागि आर्थिक विकास क्षेत्रमा रु. ३ करोड ४५ लाख ७७ हजार १ सय ३०, सामाजिक विकास तर्फ रु. ३० करोड १ लाख २० हजार ८ सय ७०, पूर्वाधार विकास तर्फ रु. १६ करोड ३२ लाख, सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र तर्फ रु. ५७ लाख १० हजार, कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक खर्च तर्फ रु. ८ करोड २० लाख गरी रु. ५८ करोड ५६ लाख ८ हजार हुने अनुमान गरिएको छ । यस मध्ये चालु तर्फ रु. ३७ करोड ४ लाख १० हजार ८ सय ७० अर्थात ६३.३ प्रतिशत र पूंजीगत तर्फ रु. २१ करोड ५१ लाख ९७ हजार १ सय ३० अर्थात ३६.७ प्रतिशत बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म बजेटमा उल्लेखित क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न आवश्यक पर्ने बजेटको स्रोत अनुमान प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

४८. आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/७९ मा अनुमान गरिएको कुल खर्च व्यहोर्ने स्रोत मध्ये अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण अन्तरगत संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने समानीकरण अनुदान रु. ११ करोड ९६ लाख, सशर्त चालु अनुदान रु. २४ करोड २४ लाख, सशर्त पूंजीगत अनुदान रु. २ करोड २९ लाख र विशेष अनुदान रु. ४२ लाख एवं संघीय राजश्व बाँडफँड

- बाट रु. ८ करोड ४१ लाख ८७ हजार गरी कुल रु. ४७ करोड ३२ लाख ८७ हजार आम्दानीको अनुमान गरिएको छ ।
४९. सडक बोर्डबाट रु. ३० लाख प्राप्त हुने अनुमान गरिएको छ ।
५०. गण्डकी प्रदेश सरकारबाट आर्थिक वर्ष २०७८/७९ का लागि वित्तीय हस्तान्तरण अन्तरगत समानीकरण अनुदान रु. १ करोड ३८ लाख ४२ हजार, प्रदेश राजस्व बाँडफाँडबाट रु. १ करोड ५० लाख ७९ हजार, घर जग्गा रजिष्ट्रेशनबाट ४० लाख, समपुरक अनुदान रु. १ करोड गरी कुल रु. ४ करोड २९ लाख २१ हजार प्राप्त हुने अनुमान गरिएको छ ।
५१. आन्तरिक आय तर्फ रु. २ करोड ५० लाख र चालु आर्थिक वर्षमा खर्च नभै बाँकी हुने अनुमान गरिएको रु. ४ करोड १४ लाख गरी रु. ६ करोड ६४ लाख आय अनुमान गरिएको छ ।
५२. यसरी यस नगरपालिकाको आ.व. २०७८/७९ मा कुल आम्दानी रु. ५८ करोड ५६ लाख ८ हजार हुने अनुमान गरिएको छ ।
५३. यो बजेटमा संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने सामाजिक सुरक्षा भत्ता तथा अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण भै आउने बजेटहरू अन्तरसरकारी अख्तियारी मार्फत प्राप्त भई खर्च हुने भएकोले बजेटमा समावेश गरिएको छैन ।
५४. सामाजिक सुरक्षा भत्ता अनुदान, समपुरक अनुदान तथा अन्य अख्तियारी मार्फत प्राप्त हुने बजेटहरू SUTRA प्रणालीमा प्रविष्टि गरी प्रणालीमा नै स्वीकृत गरी भुक्तानी दिने व्यवस्था मिलाईएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को लागि राजस्व नीति प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

५५. नेपालको संविधान २०७२ तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले प्रदान गरेको अधिकार क्षेत्रभित्र रही कुल बजेटमा आन्तरिक आम्दानीको अंश बृद्धि गर्दै लैजाने गरी करको दरमा सामान्य परिवर्तन तथा करको दायराको व्यापक उपयोग गर्ने नीति लिईनेछ ।
५६. सम्पत्ति कर अग्रीम रूपमा बुझाउन करदातालाई दिइने छुट तथा समयमा कर नतिर्ने करदाताहरूलाई लगाईने जरिवाना साविक वमोजिम नै कायम गरिएको छ । अन्य करका दरहरूमा भएका परिवर्तित दरलाई आर्थिक ऐनमा उल्लेख गरिएको छ ।

५७. करका दरहरु समेत उल्लेख भएको आर्थिक विधेयक, २०७८ तथा खर्चलाई व्यवस्थित गर्न बनेको विनियोजन विधेयक २०७८ समेत साथै पेश गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

नगर सभासदस्यज्यूहरु,

५८. कोभिड १९ महामारी, राष्ट्रिय राजनीतिमा देखिएको अन्यायको पूर्व सन्ध्यामा आएको प्रस्तुत बजेटको कार्यान्वयन विगतको भन्दा बढी चुनौतीपूर्ण छ । यो चुनौतीपूर्ण घडीमा सबै राजनैतिक दल, बुद्धिजीवी, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज, शिक्षक, पत्रकार, राष्ट्रसेवक कर्मचारी लगायत हामी सबै एक भएर आर्थिक वर्षको शुरूवातबाटै कार्ययोजनाका साथ लाग्यौं भने अवश्य पनि बजेटको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न सकिनेमा म विश्वस्त हुँदै यो बजेटको कार्यान्वयनमा सबैबाट रचनात्मक सहयोगको अपेक्षा राख्दछु ।

५९. बजेट तर्जुमा गर्दा मार्ग दर्शन गर्नु हुने राष्ट्रिय योजना आयोग, संघीय मामला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेश सरकार, माननीय सांसदज्यूहरु, श्रद्धेय नगर प्रमुखज्यू, स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिका पदाधिकारीज्यूहरु, कार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरु, नगरसभाका सभासदज्यूहरुप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । बजेट तर्जुमाको क्रममा उपयोगी सुझाव दिनुहुने राजनीतिक दल, बुद्धिजीवीहरु, टोल विकास संस्थाका पदाधिकारीहरु, नागरिक तथा सञ्चार जगतलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । बजेट तर्जुमामा अहोरात्र खटिनु भएका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत भिमाद नगरपालिकाका सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरुलाई पनि विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अन्तमा,

स्वास्थ्य सावधानी अपनाई कोभिड १९ महामारीको जोखिमबाट सुरक्षित रहँदै नियमित गतिविधिहरु सञ्चालन गर्न र नगर विकासको अभियानमा सक्रिय सहभागिता जनाउन सम्पूर्ण नगरबासी दिदीबहिनी तथा दाजुभाईहरुलाई हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

शारदा खनाल

उपप्रमुख एवं संयोजक

बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति

भिमाद नगरपालिका

मिति: २०७८ असार १० गते बिहीबार